

Κολλυβάδες και Νεομάρτυρες - Αγιότητα και Θεολογία του Μαρτυρίου

Ενότητα 10: Η Νεομαρτυρολογική Γραμματεία του 18^{ου} αιώνα

Συμεών Πασχαλίδης
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η Νεομαρτυρολογική Γραμματεία του 18^{ου} αιώνα

Η Νεομαρτυρολογική Συλλογή του παπα-Ιωνά [1]

- ❖ Η πιο πρώιμη Νεομαρτυρολογική Συλλογή
- ❖ Ο παπα-Ιωνάς ασκήτευσε στη Σκήτη Καυσοκαλυβίων (α΄ μισό του 18ου αιώνα)
- ❖ Μαθητής του οσίου Ακακίου του Καυσοκαλυβίτη (αλείπτης τριών νεομαρτύρων).
- ❖ Συνέγραψε εκτενή νεομαρτυρολογική συλλογή που περιέχεται σε χφο της Βιβλιοθήκης της μονής της Μεγίστης Λαύρας
- ❖ Απετέλεσε τη βάση για τη συγκρότηση του *Νέου Μαρτυρολογίου* των αγίων Νικοδήμου του Αγιορείτου και Μακαρίου Νοταρά

Η Νεομαρτυρολογική Συλλογή του παπα-Ιωνά [2]

- ❖ Περιέχει πεζά κείμενα και πέντε ακοκλουθίες
- ❖ Αφιετηρία: Το Μαρτύριο του οσιομάρτυρος Ιακώβου του Νέου από την Ανδριανούπολη (130 σελίδες)
- ❖ Περιλαμβάνει 41 κείμενα, μεταξύ των οποίων και το Μαρτύριο των μαθητών του αγίου Ακακίου και των εξ Αγράφων μαρτύρων, συμπατριωτών του παπα-Ιωνά
- ❖ Περιλαμβάνει και τον Βίο του πνευματικού του πατέρα, του οσίου Ακακίου, ενσωματώνοντας και τον Βίο των τριών μαθητών του
- ❖ Πρωταρχικής σημασίας συλλογή για την εξέλιξη της νεομαρτυρολογικής γραμματείας

Η Νεομαρτυρολογική Συλλογή του Καισαρίου Δαπόντε [1]

- ❖ Κατά τη φυλάκισή του στην Κων/πόλη είχε επαφή με Νεομάρτυρες (Χρήστος κηπουρός, Ιωάννης το παιδίον)
- ❖ Διάσπαρτες αναφορές σε Νεομάρτυρες και σε άλλα, ιστορικά κυρίως έργα του
- ❖ Η Συλλογή παραδίδεται σε χφο που φυλάσσεται σήμερα στην Αγία Πετρούπολη
- ❖ Περιλαμβάνει κείμενα για 38 Νεομάρτυρες
- ❖ Πηγές:
 - ❖ Συλλογή του παπα-Ιωνά
 - ❖ Πληροφορίες αυτήκων μαρτύρων (π.χ. Σωφρόνιος πατριάρχης Ιεροσολύμων, για το μαρτύριο του Ιωάννη του Κυπρίου)

Η Νεομαρτυρολογική Συλλογή του Καισαρίου Δαπόντε [2]

- ❖ Συνέθεσε Μαρτύρια σε έμμετρη μορφή – σημαντικός ποιητής
- ❖ Η εκτενέστερη Νεομαρτυρολογική Συλλογή του 18^{ου} αιώνα
- ❖ Νέος κτίτορας της Μονής Ξηροποτάμου, λόγω της συμβολής του στην ανέγερση του Καθολικού της
- ❖ Προσωπογραφίες των Νεομαρτύρων της Συλλογής στη Λιτή της Μονής Ξηροποτάμου (34 προσωπογραφίες) – Μάρτυρας σχέσης λόγου-εικόνας
- ❖ Εκδόθηκε πρόσφατα (Σ. Πασχαλίδης, εκδόσεις Μυγδονία)

Νεομαρτυρολογική Συλλογή Διονυσίου Ξενοφωντινού

- ❖ Διονύσιος Ξενοφωντινός: Μαθητής του παπα-Παΐσιου του Μυτιληναίου που επανακοινοβιοποίησε τη μονή Ξενοφώντος
- ❖ Η Συλλογή περιλαμβάνει νέα κείμενα (π.χ. Μαρτύρια Ζαχαρία από την Άρτα και αγίας Κυράννας)
- ❖ Πρωτεύουσα πηγή: η νεομαρτυρολογική συλλογή του παπα-Ιωνά
- ❖ Σώζεται σήμερα στον αυτόγραφο κώδικά του Ξενοφώντος 25

Νέον Μαρτυρολόγιον

- ❖ Η εκτενέστερη και η πιο συγκροτημένη Νεομαρτυρολογική Συλλογή
- ❖ Η πρώτη έντυπη συλλογή: εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1799 στη Βενετία
- ❖ Περιλαμβάνει τα Μαρτύρια 78 Νεομαρτύρων και ευάριθμα υμνογραφικά κείμενα
- ❖ Κείμενο βαθιά επαναστατικό: Καλούσε σε πνευματική αντίσταση όλους τους υπόδουλους χριστιανούς
- ❖ Δεν εκδόθηκε επωνύμως, πιθανόν λόγω κινδύνου διώξεων από τους Τούρκους.

Νέον Μαρτυρολόγιον (2)

- ❖ Ωριμος καρπός της συγκρότησης των προηγούμενων Συλλογών και κειμένων με την προσθήκη νέων κειμένων
- ❖ Πηγές: Προγενέστερες Νεομαρτυρολογικές Συλλογές, εκτός της Συλλογής του Δαπόντε
- ❖ Χρονολόγηση γεγονότων: Συμφωνία με τις χρονολογικές αποδόσεις του Βούλγαρη

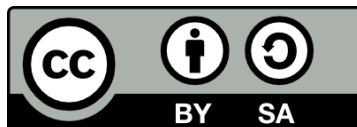
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Συμεών Πασχαλίδης. «Κολλυβάδες και Νεομάρτυρες: Αγιότητα και Θεολογία του Μαρτυρίου. Η Νεομαρτυρολογική Γραμματεία του 18^{ου} αιώνα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS323/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Δημοσθένης Κακλαμάνος.
Θεσσαλονίκη, 21.6.2015.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

